

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวได้ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายที่สำคัญของทุกๆรัฐบาลการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่จะก่อให้เกิดรายได้และความเจริญมาสู่ท้องถิ่นและยังก่อให้เกิดการเชื่อมโยงการพัฒนาไปสู่ภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ดังเช่นปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1-9 (พ.ศ. 2504 – 2549) ซึ่งล้วนแต่ให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวทั้งสิ้น รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2547 เรื่อง ยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551 โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสาขาหลักที่เติบโตอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชียที่สามารถกระจายรายได้และโอกาสการพัฒนาแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง โดยมียุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ 3 ยุทธศาสตร์คือ ยุทธศาสตร์แรกการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 3 คือการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการแบบบูรณาการ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักบริหารงานสารสนเทศ, 2547)

จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดใหญ่จังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตกมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน มีสภาพภูมิประเทศที่หลากหลายมากจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย มีประชากรที่มีคุณภาพ มีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) สูงเป็นอันดับที่ 14 ของประเทศ และมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติอันสวยงาม มีคำขวัญประจำจังหวัดคือ “คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่ง เมืองโอ่งมังกร วัดขนอนหนังใหญ่ ดั้นใจถ้ำงาม ตลาดน้ำดำเนิน เพลินค้างคาวร้อยล้าน ย่านยี่สกปลาดี” จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้ค้นพบทำให้เชื่อได้ว่ามีผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่มาตั้งแต่ยุคหินกลาง อายุประมาณ 10,000 ปีมาแล้ว จนถึงยุคหินใหม่ แต่หลักฐานเกี่ยวกับการสร้างบ้านแปงเมืองนั้น ได้ปรากฏหลักฐานแน่ชัดในสมัยทวารวดี หลังจากที่ได้ค้นพบเมืองโบราณสมัยทวารวดีที่ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี ซึ่งสันนิษฐานว่าตั้งเป็นเมืองขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 12 – 13 และสันนิษฐานว่าในพุทธศตวรรษที่ 15 – 17 นี้ เมืองราชบุรี บริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง ที่ตั้งเมืองปัจจุบันได้ปรากฏหลักฐานการตั้งเมืองขึ้นอีกแห่งหนึ่ง จากชุมชนท่าเรือสินค้า

ลำเภจากต่างประเทศถึงปัจจุบันโดยมีพระปรางค์วัดมหาธาตุวรวิหาร เป็นประธานอยู่กลางเมือง และคงความเป็นเมืองราชบุรีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ยกกองทัพมารับศึกพม่า ในเขตจังหวัดราชบุรีหลายครั้ง ต่อมา พ.ศ. 2360 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างกำแพงเมืองใหม่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำแม่กลองอันเป็นที่ตั้งกรมการทหารช่างในปัจจุบันด้วยเหตุผลในการรับศึกพม่า โดยเป็นการย้ายเฉพาะที่ทำการของทางราชการเท่านั้น แต่ประชาชนยังตั้งอาคารบ้านเรือนอยู่ที่เดิมทางฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลองตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวใน พ.ศ. 2437 ได้ทรงเปลี่ยนการปกครองส่วนภูมิภาคโดยรวมหัวเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ชิด ตั้งขึ้นเป็นมณฑล และได้รวมเมืองราชบุรี เมืองกาญจนบุรี เมืองสมุทรสงคราม เมืองเพชรบุรี เมืองปราณบุรี เมืองประจวบคีรีขันธ์ รวม 6 เมือง ตั้งขึ้นเป็นมณฑลราชบุรี ตั้งศาลว่าการมณฑล ณ เมืองราชบุรี ทางฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง (ปัจจุบันคืออาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติราชบุรี) ต่อมาใน พ.ศ. 2440 ได้ย้ายที่บัญชาการเมืองราชบุรีจากฝั่งซ้ายกลับมาตั้งรวมอยู่แห่งเดียวกับศาลว่าการมณฑลราชบุรี กระทั่งถึง พ.ศ. 2476 ได้มีการยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลทั้งหมด มณฑลราชบุรีจึงถูกยกเลิกและคงฐานะเป็นจังหวัดราชบุรีถึงปัจจุบัน จังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางด้านทิศตะวันตก มีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศพม่า โดยมีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นแนวพรมแดนสันปันน้ำ ระยะความยาว 73 กิโลเมตร ชุมชนเมืองราชบุรีอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 100 กิโลเมตร มีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านในเขตจังหวัดราชบุรีประมาณ 67 กิโลเมตร มีพื้นที่จังหวัด 5,196.462 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,247,789 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.27 ของเนื้อที่ภาคตะวันตก 8 จังหวัด มีอาณาเขตติดต่อดังนี้คือ ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ทิศตะวันตก ติดต่อกับสหภาพพม่า จังหวัดราชบุรี แบ่งการปกครองเป็น 9 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอ 104 ตำบล 971 หมู่บ้าน โดยมี อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอวัดเพลง อำเภอสวนผึ้งและกิ่งอำเภอบ้านคา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการทำนาข้าวในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองมีการปลูกพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง สับปะรด ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมีการทำสวนผลไม้หลายชนิด เช่น มะม่วง มะพร้าว ทุเรียนและชมพู มีการทำปศุสัตว์ที่สำคัญ คือ สุกร ไก่ เป็ด โคเนื้อและโคนม นอกจากนั้นยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดประเภท กุ้งก้ามกราม กุ้งขาว อุตสาหกรรมที่สำคัญและมีชื่อเสียงของจังหวัด คือ

อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผา การทอผ้า อุตสาหกรรมอาหาร การประกอบตัวถังรถยนต์ โดยสาร รถบรรทุก และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์กระดาษ จังหวัดราชบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ถ้ำค้างคาวเขาช่องพราน ถ้ำเขabin วัดขนอนหนั่งใหญ่ พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งสยาม ธารน้ำร้อนบ่อคลึง น้ำตกเก้าโจน เป็นต้น จากข้อมูลการสำรวจภาวะการดำเนินงานทำของประชากรเดือนมิถุนายน 2547 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรในจังหวัดราชบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 833,106 คน รายได้ประชากรเฉลี่ย 57,454 บาท/คน/ปี มีผู้มาท่องเที่ยวในจังหวัดปีละ 352,832 คน(จังหวัดราชบุรี, 2549 : ออนไลน์)

จากแผนยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ 4 ปี (2547-2550) ได้จัดจังหวัดราชบุรีอยู่ในกลุ่มตะวันตก คือ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครปฐม และจากการประชุมเชิงปฏิบัติการของจังหวัดราชบุรี ได้จัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรี โดยกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดไว้คือ “สร้างผลผลิตสู่สากล สร้างสภาพชุมชนเพื่อชีวิต” โดยมีเป้าหมายเพิ่มรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ร้อยละ 10 ต่อปี และมียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวิถีชุมชน และยุทธศาสตร์พัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Tourism Product) ในรูปของเส้นทางหรือกลุ่มสนใจ (สำนักงานจังหวัดราชบุรี, 2546)

จากข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2547) พบว่าการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรีมีอัตราการซื้อสินค้าต่อคนเป็นจำนวนที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับจังหวัดในกลุ่ม แม้ว่า จังหวัดราชบุรีมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่อปีที่มีจำนวนสูงกว่า และจังหวัดราชบุรีเป็นประตูที่จะมุ่งสู่จังหวัดภาคใต้ที่มีผู้ใช้เส้นทางผ่านเป็นจำนวนมาก สินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกจึงเป็นโอกาสในการเพิ่มรายได้ของจังหวัด จากการสื่อสารภาพลักษณ์ที่ผ่านมา ทำให้ผู้บริโภครับรู้ได้เพียงตราสินค้าของจังหวัดราชบุรีคือ โอ่งมังกร ซึ่งในแง่ของการใช้งานปัจจุบันถูกมองว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมาะกับการมีวิถีชีวิตแบบคนรุ่นใหม่ สินค้าอีกชนิดหนึ่งคือผ้าชิ้นดินจก เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง แต่ในด้านราคาก็เป็นสินค้าที่มีราคาสูงมากไม่เหมาะกับการใช้งานของผู้บริโภคทั่วไปเช่นกัน ในขณะที่ปัจจุบันมีสินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกและสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่มีคุณภาพของจังหวัดซึ่งได้รับรางวัลระดับ 5 ดาว ของหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล ถูกพัฒนาขึ้นมาหลากหลายชนิด เช่น เครื่องปั้นดินเผา ไข่โป้วหวาน ผลิตภัณฑ์ไม้ตาล ผ้าจกทอมือ นมหนองโพ นมพาสเจอร์ไรส์ชอนด้า น้ำพริกกุ้งเสียบ แต่การสื่อสารทางการตลาดถึงผู้บริโภคที่เดินทางผ่านและมาเยี่ยมชมเยือนที่จังหวัดราชบุรียังไม่เป็นที่รับรู้ในชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์สินค้า ในขณะที่ผู้บริโภคที่เป็นคนในท้องถิ่นมีการรับรู้และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกที่มีความหลากหลายมากขึ้น

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาถึงทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าประเภทของ

ฝากของที่ระลึกจากจังหวัดราชบุรี เพื่อหาความแตกต่างในการรับรู้ ความชอบ และแนวโน้มในการบริโภค สินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกระหว่างผู้บริโภคที่เป็นผู้เดินทางมาท่องเที่ยวกับผู้บริโภคในท้องถิ่น ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการทำการสื่อสารทางการตลาดให้เหมาะสม เพื่อการคัดสรรผลิตภัณฑ์บริการที่สนองตอบกับผู้บริโภค และเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาจุลจำหน่ยสินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกจากจังหวัดราชบุรี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

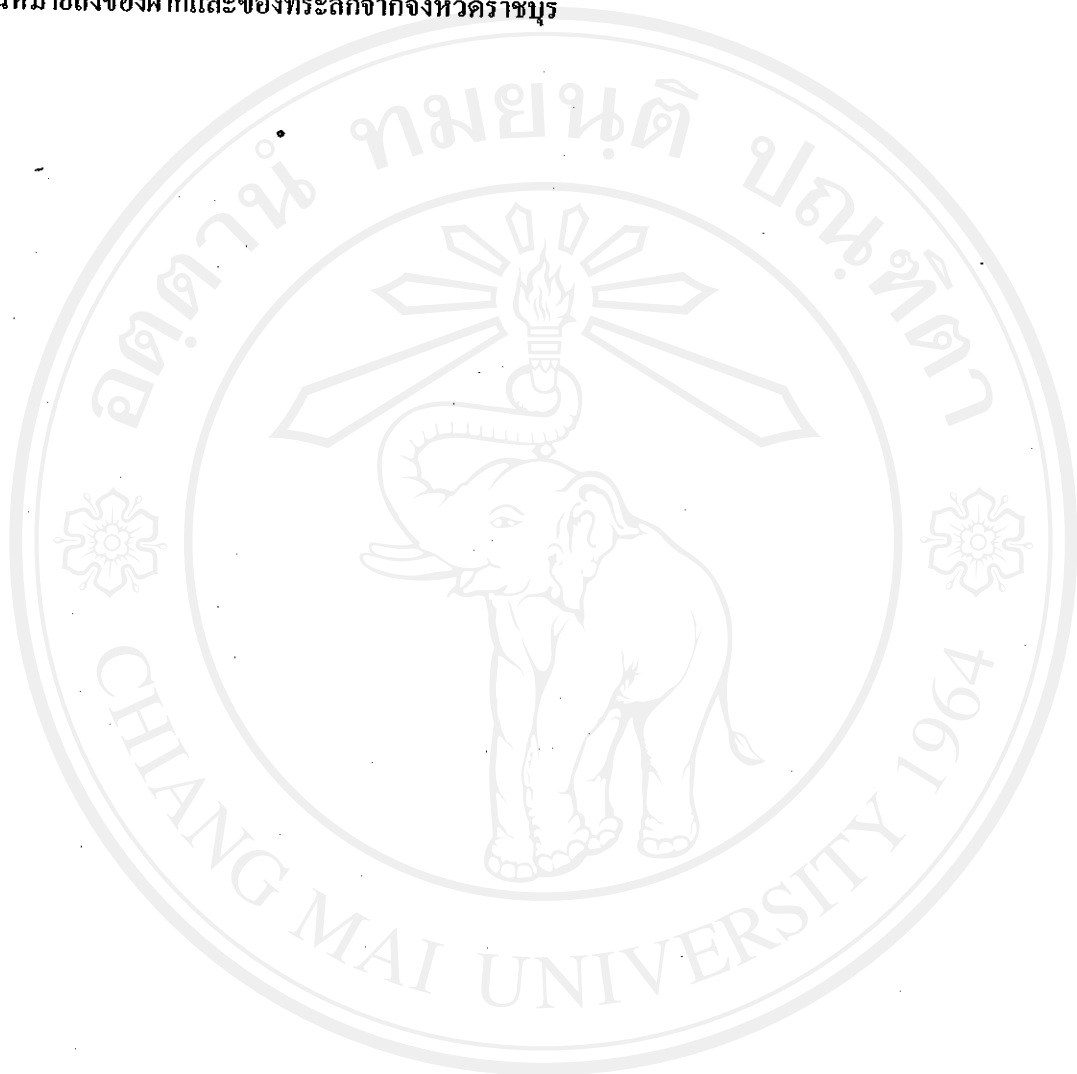
1. ทำให้ทราบ ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกจากจังหวัดราชบุรี
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การตลาดสำหรับสินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น และแนวโน้มพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าประเภทของฝากของที่ระลึกจากจังหวัดราชบุรี

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่ซื้อของฝากของที่ระลึกจากจังหวัดราชบุรี ในที่นี้แบ่งเป็นสองกลุ่มคือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี และประชาชนชาวราชบุรีผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งอยู่ในวัยทำงานและมืงานทำ

สินค้าประเภทของฝากของที่ระลึก หมายถึง สินค้าใดๆ ที่ผู้บริโภคซื้อ เป็นสิ่งของ
ที่ทำให้เกิดความคิดถึงหรือนึกถึง และนำกลับไปยังภูมิลำเนาของตน ไม่ว่าจะด้วยเพื่อใช้สอยใน
ชีวิตประจำวัน หรือเพื่อเป็นของที่ระลึกเก็บเตือนใจถึงถิ่นที่เคยไปเยือนหรือเพื่อเป็นของฝากญาติ
มิตร ในที่นี้หมายถึงของฝากและของที่ระลึกจากจังหวัดราชบุรี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved